

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskundige Berichten oktober 1989

Zandbergen, F.; Jonge, K. de; Baard, I.; Buudingh, C.; Quarles, I.; Jorna, F.; ... ; Jong, H. de

Citation

Zandbergen, F., Jonge, K. de, Baard, I., Buudingh, C., Quarles, I., Jorna, F., ... Jong, H. de (Eds.). (1989). Bestuurskundige Berichten oktober 1989. *Bestuurskundige Berichten*, 4(4). Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233231>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233231>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

JAARGANG 4
OKTOBER

4	VERKIEZINGSDAGBOEK
8	EUROPA '92 CYCLUS
9	METHODEN EN VERDIENSTEN
12	FAITES VOS JEUX
14	STAGEBERICHTEN
	GRENSVERLEGGEND ONDERZOEK IN KENYA
16	UITERSTE NOODZAAK

BESTUURSKUNDIGE BERICHTEN

3
89

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE BESTUURSKUNDIGE INTERFACULTAIRE
VERENIGING LEIDEN

INHOUD

- 3 NIEUW, NOUVEAU, NEU, NUOVO
- 4 VERKIEZINGSDAGBOEK
- 7 NIET ZONDER ENIGE TEVREDENHEID
- 8 EUROPA '92 CYCLUS
- 9 METHODEN EN VERDIENSTEN
- 10 OOK VOOR GEINTRESSEERDEN
- 12 FAITES VOS JEUX
- 14 STAGEBERICHTEN
- 15 BESTUURSKUNDE NIET OP DE UNIVERSITEIT
- 16 UITERSTE NOODZAAK
- 17 "KOMENDE GENERATIE WACHT GROTE TAAK"
- 19 BESTUURSKUNDE IN STATISTIEKEN

COLOFON

ISSN: 0920-5772

4e jaargang, nummer 1. Een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden. Verschijnt vier maal per jaar.

Hoofredactie

Frithjof Zandbergen en Karin de Jonge

Redactie

Irene Baard, Cees Buddingh, Ingrid Quarles, Frans Jorna, Hans Steensma en Daniëlle Hemels

Eindredactie

Joost Voerman en Henk de Jong

Medewerkers aan dit nummer

Jouke de Vries, Frits van de Meer, Marc de Rooy, Marc Maris, Astrid Stokman, Job de Kruiff en Jan Heyman

Cover design

Richard de Wit

Advertenties

Irene Baard
telefoon: 071-124829

Redactieraad

Mw. M.L. Gevers-Breusers, Jouke de Vries, dhr. D. Kaphorst, Henk de Jong, Frithjof Zandbergen en Karin de Jonge

Redactieadres

B.I.L.(BB)
Vakgroep Bestuurskunde
Wassenaarseweg 52
Postbus 9555
2300 RB Leiden
071-273696

Abonnementen

B.I.L.-leden ontvangen de BB gratis. Voor niet-leden bedraagt de abonnementsprijs Fl. 16,- per jaar. Over te maken op bankrekening nr. 56.65.22.373 t.n.v. "BB abonnement" of op giro 9013 van ABN Leiden o.v.v. "BB rek. nr. 56.65-22.373; Abonnement"

Druk

Drukkerij Faculteit der Sociale Wetenschappen

shoarma paşa
HELAL DÖNER KEBAB
SALONU PETIT RESTAURANT

de beroemde shoarma **Specialist**
Ook Voor Uw Party Service
Nieuwe beestenmarkt 6 2312 CH. Leiden 071 124906

NIEUW, NOUVEAU, NEU, NUOVO

Een nieuw jaar (nieuwe kansen!).

Nieuwe hoogleraren.

Nieuwe eerstejaars.

Een nieuw gebouw.

Een nieuw kabinet(!?).

En.. een BB nieuwe stijl!

Verandering volop! Ook binnen de redactie. Twee sterreporters, Saskia van Laar en Rego Boer, hebben gemeend de redactie te moeten verlaten. In het "circuit" gaat het gerucht dat beide in onderhandeling zijn met T.V. 10 en een aanbod van Veronique op zak hebben (Hans naar het NRC?!).

Voor bestuurskundigen zijn er natuurlijk ook carrièremogelijkheden binnen het openbaar bestuur al heeft het hele WOBSdaggebeuren enige twijfel gezaaid.

Ook over het wetenschappelijk niveau van bestuurskunde zijn enige twijfels.

Voor degenen die het helemaal niet meer zien zitten is er sinds twee jaar een georganiseerde vluchtroute naar het buitenland.

Afijn, Toutes vos jeux hiermee en lees BB ■

 THE HIFI STUDIO
NUMBER ONE
hifi-apparatuur in elke prijsklasse.

GANGETJE 14 LEIDEN TEL. 071-131512

NOORDEINDE 75 DEN HAAG TEL. 070-560881

VERKIEZINGSDAGBOEK

De verkiezingen zijn voorbij, de formatie is begonnen en daarmee ook het grote zwijgen. De BB gaat even terug naar voor de verkiezingen, toen alle partijen nog duidelijk konden zeggen waar ze voor stonden en nog niet manoeuvreerden tussen mitsen en maren. Redacteur Joost Voerman volgde, enkele dagen, de verkiezingscampagne van het CDA in de provincie Gelderland.

JOOST VOERMAN

Gedurende de laatste veertien dagen van de verkiezingsstrijd, kon ik het Gelderse campagne-team volgen, dat afwisselend bestond uit:

● Ad Lansink: Milieu-, volksgezondheids- en OV-kaartspecialist (groot bestrijder van dit fenomeen), tevens is hij lid van het fractiebestuur en beoogd minister op WVC of VROM. Nummer 13 op de kandidatenlijst.

● Willem Mateman: Specialist op het gebied van het binnenlands bestuur (o.a. de burgemeesters-benoemingen) en buitenlandse handel. Nummer 27.

● Gerard van Leijenhorst: Onderwijsspecialist. Nummer 32.

● Haty Tegelaar: Specialist op het gebied van verkeer en vervoer. Nummer 50.

Dit werd gezelschap verder aangevuld met Provinciale en Gemeentelijke politici.

ZATERDAG 26 AUGUSTUS Betuwe-Beurs in Tiel

Bij aankomst op de Betuwe-Beurs in Tiel zijn de daar aanwezige CDA-bobo's in rep en roer, want Lubbers komt op bezoek. Er wordt een programma'tje in elkaar gezet; eerst moet hij sjoelen, want dat heeft Voorhoeve ook gedaan toen hij de beurs bezocht, vervolgens moet hij de CDA-stand bezoeken en tenslotte naar een stand over het milieu.

Ook de bezoekers van de beurs krijgen in de gaten wat er gaande is en er ontstaat een run op de buttons "Verder met Lubbers".

Als Lubbers om 15.40 arriveert, doorloopt hij in sneltreinvaart het programma en laat menig bezoeker verbijsterd achter, zo ook het meisje dat lootjes aan hem heeft verkocht: "Ze geloven me niet op school, als ik dit vertel, ze geloven me niet!!!"

MAANDAG 28 AUGUSTUS landelijke CDA-bijeenkomst in Hengelo (ov)

Tot vandaag heeft Lubbers zich buiten de campagne gehouden en heeft zich vooral opgeworpen als de premier, die het te druk heeft met het land besturen, maar daar komt in Hengelo verandering in. Op verzoek van de campagneleiding opent hij het vuur op de PvdA

en de VVD.

Eerst is echter het woord aan fractievoorzitter De Vries, die op de voor hem bekende wijze uithaalt naar de PvdA: "Kandidaat-premier Kok vindt een ministerraadsvergadering over de begroting geen goed excuus voor de lijsttrekker van het CDA om niet aanwezig te zijn bij allerlei bijeenkomsten. Zou dat komen omdat de PvdA het opstellen van een begroting altijd al een bijzaak heeft gevonden?"

Lubbers pakt het subtieler aan. Het CDA wil en geen belastingverhoging en geen verdere belastingverlaging. Het eerste wil de PvdA, het tweede de VVD. Lubbers eerst over de PvdA: "Ik heb de wil en de moed niet om de belastingverlaging in de waagschaal te leggen. Ik heb de moed en de wil niet om met een programma te komen dat volgend jaar leidt tot lastenverzwaring. Dat is buitengewoon riskant en voor je het weet gaat het fundament weer eroderen."

Vervolgens tot de VVD. "Het kan toch niet zo zijn: alleen maar meer van hetzelfde, en geen oog te hebben voor de toekomst. Is het verstandig 3 of 3,5 miljard belastingverlichting in het vooruitzicht te stellen als die moet worden opgebracht door te rommelen met de beleidsmatige koppeling? Is het verstandig daarvoor nog eens 800 miljoen extra te bezuinigen op volkshuisvesting, 500 miljoen op onderwijs en een half miljardje op ontwikkelingssamenwerking. Moet dat echt voor belastingverlaging? Het is wel aardig, maar is het ook verstandig?"

Aan het einde van zijn speech -waarbij je de idee krijgt van een vader die zijn kinderen uitlegt hoe de grote, boze wereld in elkaar zit- werpt Lubbers zich weer op als de staatsman, die boven de partijen staat: "Dit is politiek, ik maak deze keuze, maar niemand heeft de wijsheid in pacht, ook het CDA niet. Daarom zullen we na de verkiezingen bij elkaar moeten gaan zitten en de waardevolle elementen van andere partijprogramma's erbij moeten betrekken."

De toon is anders die het CDA nu aanslaat. Ook de namen van de PvdA en de VVD worden genoemd, de campagne lijkt nu echt begonnen.

ZATERDAG 2 SEPTEMBER nationale canvassdag

to canvass = werven, beperken. Canvassen is een uit Amerika overgewaaid fenomeen, dat in Nederland werd geïntroduceerd door de PvdA, die met rode rozen de kiezers benaderde om PvdA te gaan stemmen.

Deze campagne-activiteit is inmiddels overgenomen door elke, zichzelf respecterende, partij. Het komt erop neer dat men langs de huizen gaat, aanbelt en de mensen binnen de kortste keren overspoelt met vrouwen-

jongeren- en ouderenfolders, stickers, balonnen, petjes, koekjes, chocolaatjes en wat al niet meer zij.

Dit onder aanmoedigende opmerkingen als: "U gaat woensdag toch wel stemmen! En toch wel op de goede partij!"

Voor het Gelderse CDA-campagne-team is Angerlo, een CDA-bolwerk in de buurt van Arnhem het werkterrein. Onder leiding van staatssecretaris van Sociale Zaken, L. de Graaf, worden de straten afgestroopt. De staatssecretaris zit echter binnen de kortste keren bij enkele CDA-leden op de koffie.

De reacties zijn over het algemeen tamelijk mat, er is echter één vrouw die niets wil aannemen van het CDA (behalve de koekjes en chocolaatjes natuurlijk), zij is namelijk van mening dat er maar één "recht(s?)schapen persoon" in de politiek is en dat is Joris Voorhoeve.

MAANDAG 4 SEPTEMBER telefonade bij "De Gelderlander"

Naast canvassen in Westervoort is de telefonade bij het Nijmeegse ochtendblad De Gelderlander het belangrijkste agendapunt voor deze dag.

Het CDA is de vijfde en laatste in een reeks van belavonden, die De Gelderlander organiseerde in het kader van de verkiezingen op 6

's Morgens plaatste De Gelderlander de volgende oproep

Enkele kamerleden aan de telefoon tijdens de telefonade

september. Groen Links, VVD, PvdA en D'66 zijn al op bezoek geweest.

Bij De Gelderlander genieten ze nog na van de vrolijke taferelen die zich voordeden toen vooraanstaande Groen Linkers niet met de lezers, maar onderling in debat raakten over wat er nu precies in hun program stond. Waren ze vóór of tegen het voetbalpasje of het inkrimpen van de veestapel? Stemmentrekker Maarten van Poelgeest tegen een bellende veehouder: "Sorry meneer, maar zo nauwkeurig heb ik het programma nog niet doorgenomen."

Toen de VVD langs was geweest stond de volgende ochtend, op de voorpagina een oproep van een beller aan het 32-jarige kamerlid Linschoten om eerst maar eens in militaire dienst te gaan, "Anders word je net zo'n fluim als Wiegel."

Vanavond bellen met het CDA

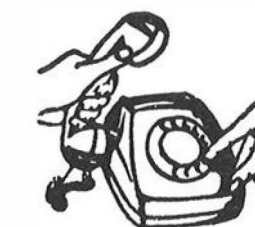
CDA-bewindslieden, Kamerleden en andere politici zijn vanavond op bezoek bij de redactie van De Gelderlander, om daar lezers telefonisch te woord te staan. Tussen 17.30 en 19.30 uur zullen de CDA-ers met zijn zestien aan de telefoon zitten.

Bellers die vragen willen stellen, problemen willen aankaarten of in discussie gaan, kunnen een van de vol-

gende politici aan de andere kant van de lijn verwachten:

De demissionaire bewindslieden Gerrit Braks van Landbouw, Onno Ruding van Financiën en Jan van Houwelingen van Defensie, de CDA-Kamerleden Wim Mateman, Ad Lansink, Atie Tegelaar-Boonacker, Gerard van Leyenhorst, Gerrit Gerritse, Froukje Laning-Boersma en Ada

Baas-Jansen en de politici Karla Peys, Klaasje Eisers-Timmerman, Jan de Graaf, Ger Koffeman, Frank Kerckhaert

Vanaf 17.30 staat de telefoon rood gloeiend. De mensen bellen voornamelijk over individuele problemen, zoals huursubsidie, belastingen en melkquota.

Mateman steelt de show, hij weet losjes de mensen te woord te staan en schakelt moeiteloos over op het dialect. Hij weet zelfs twee bellers over te halen om lid te worden van het CDA.

DINSDAG 5 SEPTEMBER werkbezoek aan het land van Maas en Waal

Er heerst een ontspannen sfeer binnen de karavaan; het verhaal in De Gelderlander is positief ("En dat voor zo'n rooie krant!") en de finish is in zicht. Er wordt dan ook heel wat afgekleit en geroddeld. Zo wordt er smakelijk gelachen om Ruding die zich, tijdens het canvassen in Doetinchem, de uitspraak: "Zo kom ik ook eens onder de mensen!", liet ontvallen.

Ook worden de laatste moppen uitgewisseld: "Weet je waarom ze in Polen politiek al heel wat verder zijn dan in Nederland? Omdat ze er daar al achter zijn dat je een oud-vakbondsmansman geen premier moet maken."

Maar er is ook ergernis. De Gelderse kandidaten zijn namelijk van mening dat de cam-

pagne-leiding zich teveel concentreert op de grote steden, waar naar hun mening toch geen winst valt te behalen. Een stelling die wordt bevestigd als we kijken naar de verkiezingsuitslag van bijvoorbeeld Nijmegen (een teruggang van 28,6% naar 27,5%).

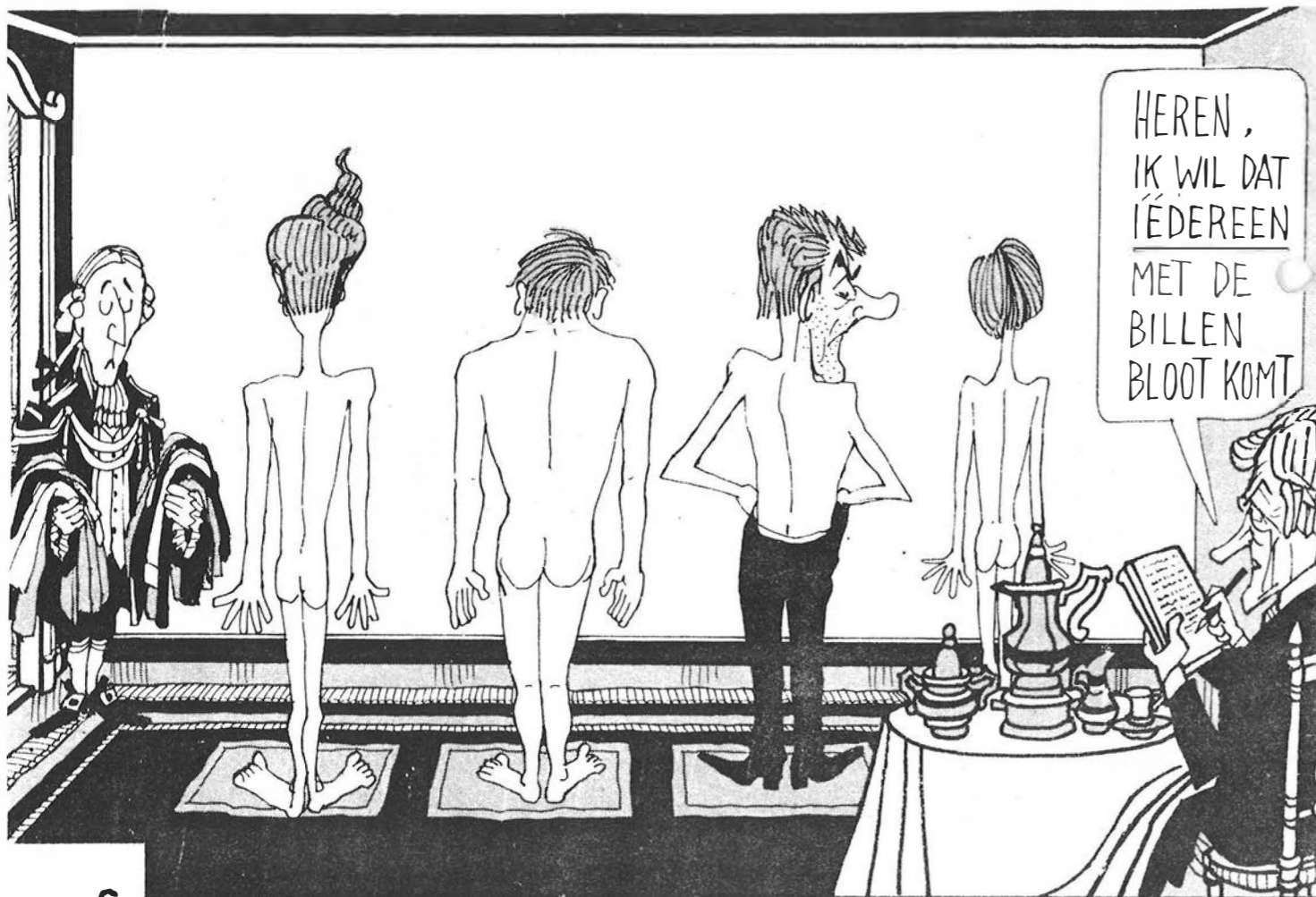
Het werkbezoek gaat voornamelijk over de problematiek van de slechte bereikbaarheid van het land van Maas en Waal.

's Avonds gaat de tocht naar Nijmegen, waar een Frans-Indisch buffet (!) klaar staat, om op ontspannen wijze de campagne af te sluiten. Aanwezig zijn ook minister Jan de Koning en staatssecretaris Berend-Jan van Voorst tot Voorst, die een kort toespraakje houden alvorens er gezamenlijk naar het grote TV-debat wordt gekeken. Als Lubbers de naam noemt van de Nijmeegse kandidaat Ad Lansink gaat er een groot gejuich op.

DONDERDAG 7 SEPTEMBER de balans

- * Afgang VVD dramatisch
- * Verlies PvdA pijnlijk
- * Winst D'66 verrassend
- * Winnaar Lubbers kan blijven regeren ■

De verkiezingen zijn voorbij, de formatie kan beginnen

NIET ZONDER ENIGE TEVREDENHEID

heb ik de recente wijzigingen in de Leidse bestuurskundige wereld waargenomen. Over twee van die veranderingen wil ik met U van gedachten wisselen: de aanstelling van maar liefst drie nieuwe hoogleraren en de verhuizing van de vakgroep naar gebouw 5.

M.N. VAN DER HARGH

Voor insiders was de komst van de heren Bekke, Derksen en Toonen naar de vakgroep bestuurskunde geen verrassing. Voordat ik U deelgenoot maak van mijn oordeel over deze benoemingen wil ik eerst iets anders aan U kwijt. Helaas is het soms nodig de vakgroep te wijzen op haar falen. Het zij zo. 'Sloppiness' (laksheid) dient zonder aanzien des persoons op een heldere en voortvarende wijze te worden aangepakt. Hier wil ik voor de zuiverheid direct bij aantekenen, dat vergelijkenderwijs we ons bij bestuurskunde gelukkig mogen prijzen. Echter het falen van anderen kan en mag geen excuus zijn om de zaak op zijn beloop te laten. Het klinkt hard, maar mijn betrokkenheid bij het welvaren van de Leidse bestuurskunde vraagt dit. Ik kan dit niet vaak genoeg zeggen!

KWARTET

Daarom is het des te plezieriger op te kunnen merken - en dit zeg ik zonder enig spoor van vals cynisme-, dat we ons gelukkig mogen prijzen met deze aanwinsten. Het betreft drie buitengewoon bekwame personen, die ruimschoots hun sporen op het bestuurskundige vlak hebben verdiend. Samen met Rosenthal vormt dit drietal een uitstekend kwartet met een niet onbelangrijke publicitaire waarde. De Leidse bestuurskunde kan met vertrouwen de uitdagingen van de jaren '90 (en niet te vergeten 1992) aan. Ga maar eens na: Rosenthal staat naar het schijnt - vanwege zijn grote expertise op het gebied van de crisisbesluitvorming- in het veld bekend als de 'rampen-professor'. Derksen heeft naam gemaakt als de beschermer van verdrukte kleine gemeenten, die zuchten onder de doem van een dreigende herindeling. Bekke wordt in Leiden (maar ook ver daarbuiten) reeds lang hoog geacht als de bedenker van allerlei gemeentelijke organisatie-modellen, die zich uitstekend lenen voor een paar lastige tentamenvragen. Tenslotte hebben we Toonen leren kennen als de denker bij uitstek over het binnenlands bestuur. Ik wil me zelf niet op de borst slaan, maar dat Toonen tot hoogleraar is benoemd, bewijst dat de aandacht in deze column voor zijn wetenschappelijke activiteiten hem zeker geen windeieren heeft gelegd. Het moest maar eens gezegd zijn!

En nu de verhuizing. Het pittoreske Rapenburg, de duistere gangen van het K.O.L. ze behoren voor ons bestuurskundigen tot het verleden. De lezer van deze column hoeft niet bang te zijn dat ik me zal verliezen in nostalgische en zelfs poëtisch getinte beschouwingen over dit onderwerp. Van Thorbecke wordt (tenonrechte) beweerd dat hij de volgende opmerking heeft gemaakt: 'kunst is geen regeringszaak'. Ik ben het hier hartsgrondig mee eens. Cultuuruitingen zijn voor de bestuurskundige relevant voorzover zij beleidsmatige en vooral financiële consequenties met zich mee brengen. Daarbuiten is het slechts een bepaalde vorm van vrije tijdsbesteding. Over de waarde daarvan valt onder het genot van een drankje goed te discussiëren. Maar dit terzijde.

AFSCHIED

Het afscheid van de oude behuizing van de vakgroep Bestuurskunde is me gemakkelijker gevallen dan ik op het eerste gezicht verwacht had. Gebouw 5 de oude polikliniek van het Academisch Ziekenhuis bevalt me wel. Ik vind het zelfs een inspirerende omgeving. Je hoort mensen weleens zeuren over het 'saaië' uiterlijk van het gebouw. Niets van dat alles hier: zakelijkheid, geen overbodige versieringen. De functionaliteit staat voorop, maar daarnaast toont de vangnetconstructie in de hal overduidelijk de sociale betrokkenheid bij de opzet van de renovatie aan. Mijn hulde. Daarnaast heeft ook de vroegere bestemming van Gebouw 5 een grote symbolische waarde. Bestuurskunde als poliklinische hulp voor het openbaar bestuur. Hoe kan het beter! Geïnspireerd door de nieuwe behuizing heb ik besloten om een wijziging aan te brengen in de stijl van mijn bijdragen aan de B.B.. Gaanderweg is de toonzetting van mijn column wat milder geworden. Mijn motto luidt vanaf heden: 'No more mister Nice Guy'. De puntjes moeten weer op de i worden gezet ■

EUROPA '92 CYCLUS

EN DE STUDENT DAN....?

Europese eenwording ook op universitair niveau? Verandert er voor de student ook zoveel als voor de gemiddelde ondernemer? Wordt de student vergeten en gaan de economische belangen voor? Stinkt geld niet maar boeken na een tijdje wel?

FRITHJOF ZANDBERGEN

Vestigingseisen worden aangepast om het ondernemers binnen Europa overal even makkelijk te maken.

Voor werknemers bestaat de mogelijkheid om via een proeve van bekwaamheid erkenning van hun vakdiploma's te verkrijgen.

Dit alles staat omschreven in talloze artikelen gebundeld in het Witboek van de Europese Commissie. Het artikel dat ons interesseert luidt, in "gewoon Nederlands":

"Tot slot moeten maatregelen om het vrije verkeer van personen tot stand te brengen niet beperkt blijven tot de werkenden. Daarom wil de Commissie haar steun aan samenwerkingsprogramma's tussen instellingen voor voortgezet onderwijs in de diverse lidstaten uitbreiden ten einde de mobiliteit van studenten te bevorderen, de academische erkenning van titels en diploma's te vergemakkelijken en de jonge mensen, die voor de toekomst van de economie van de Gemeenschap moeten zorgen, te helpen in Europese termen te denken. Einde van dit jaar ('85) zal de Commissie nieuwe voorstellen doen op dit gebied, met name voor een communautair stelsel van beurzen voor studenten die een deel van hun studie in een andere Lidstaat willen volbrengen."

COMMUNAUTAIR STELSEL

Het laatste, "een communautair stelsel...", is sinds twee jaar gerealiseerd in het Erasmus netwerk. Het initiatief hiervoor ging uit van de Bestuurskunde vakgroepen in Rotterdam en Leiden en werd later achteraf financieel ondersteund door een fonds van de Europese Commissie.

De twee vakgroepen zochten contact met vergelijkbare vakgroepen aan universiteiten van andere lidstaten. Te weten in Denemarken Kopenhagen en Aarhus. In Frankrijk Grenoble. In Duitsland Konstanz. In Engeland Kingstone, New Castle, Manchester en de London School for Economics. In Italië Bologna en Messina. In Spanje Madrid en Barcelona. In Griekenland Athene. In Ierland Limerick. En in België Leuven.

Het doel van deze samenwerking is ten eerste om de studenten de mogelijkheid te geven in het buitenland te studeren, zodat ze inzicht verkrijgen in de werk- en denkwijze in

andere lidstaten. Uiteraard vangt men de student in den vreemde op en krijgt men thuis een half jaar compensatie.

Ten tweede zijn er regelmatig bijeenkomsten waarbij docenten en hoogleraren van verschillende universiteiten elkaar ontmoeten. Die ontmoetingen moeten er voor zorgen dat men elkaars aanpak en programma's leert kennen, zodat men de verschillende programma's op elkaar kan afstemmen. De gedachte om autochtone studenten gedeeltelijk het programma voor buitenlandse gasten te laten volgen, is hiervan een voorbeeld. Zo krijgt men alvast een indruk hoe Engelse colleges klinken wanneer je zelf uitgezonden bent.

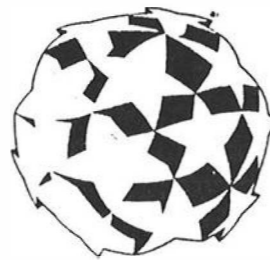
VOORWAARDEN

De voorwaarden om uitgezonden te worden zijn ook nog steeds in beweging. Voorheen moest de DI afgerond zijn, bovendien is het nu zo dat snelle studeerders een pré hebben bij de selectie. Of deze strengere voorwaarden nu zijn om te bezuinigen laten we maar in het midden.

Afgestudeerden met studie-ervaring in het buitenland hebben door verkregen inzichten een voorsprong op anderen. Door die verkregen inzichten in het buitenlandse reilen en zeilen zijn zij bij de waarschijnlijke '92-afstemmingsproblemen beter inzetbaar, zowel bij de overheid als bij het bedrijfsleven.

Wat de graad van de afgestudeerden betreft, is alleen die van doctor overal erkend. Van alle anderen wil men eerst de inhoud vergelijken alvorens tot erkenning over te gaan. Langzaam ontsluiten de universitaire werelden zich, met als doel een goede afstemming en wederzijdse erkenning op Europees niveau.

De kreet "in '92 een verenigd Europa" is voor velen loos en misschien zelfs hopeloos. Maar het feit dat de Commissie toch achteraf geld beschikbaar stelt is een positief teken aan de wand, al zit er een selffulfilling prophecy smaak aan ■

EUROPA 1992

Een fraai voorbeeld van de berichtgeving over de uitwisselingsprogramma's in de universitaire pers.

De ene week loopt Leiden voorop (MARE 7 september jl.) de volgende week de UvA.

Leidse studenten gaan vaak naar buitenland

Leidse studenten maken in vergelijking met studenten uit andere steden veel gebruik van het Europese uitwisselingsprogramma Erasmus. Dit collegejaargaan 178 Leidse studenten met een Erasmusbeurs naar het buitenland. De uitwisseling blijkt relatief het meest populair bij rechtenstudenten, van wie er dit jaar 78 een beurs krijgen.

Volgens de cijfers van de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs NUF-FIC zijn Leidse studenten opvallend mobiel. Leiden heeft meer Erasmusstudenten dan de veel grotere universiteiten van Amsterdam en Utrecht, die respectievelijk 167 en 149 studenten uitzenden. De ongeveer even grote universiteit van Groningen ziet 97 studenten tijdelijk naar het buitenland vertrekken.

METHODEN EN VERDIENSTEN

Er wordt wel eens beweerd dat studenten te veel theorie leren en te weinig met de onderzoekspraktijk in aanraking komen; vanuit dat oogpunt bezien is het dan ook een goede zaak dat studenten in een werkcollege de praktijk van het coderen eens kunnen ervaren en losgelaten worden op onderzoeksdata. Dat er dan nog punten mee verdiend kunnen worden is mooi meegenomen.

FRANS JORNA

Er is echter een grens tussen het opdoen van ervaring en het min of meer gedwongen ingeschakeld worden bij een grootscheepse codering; die grens werden bij de propedeusewerkcolleges Methoden en Technieken overschreden. ■

UVA GEEFT TOON AAN IN EUROPESE UITWISSELING

De UvA is veruit de grootste Nederlandse deelnemer aan het Europese uitwisselingsprogramma dat de naam van Erasmus draagt. Met 61 programma's behoort de UvA tot de Euro-toptien en ligt zij een straatlengte voor op Leiden dat met 37 programma's de tweede grote Nederlandse deelnemer is.

Studenten kregen data voorgelegd die gecodeerd moesten worden, een werk dat gemiddeld 2½ à 3 uur in beslag nam. Slechts indien de opdracht uitgevoerd werd kon men de punten krijgen; het leek zelfs wel of het werkcollege opgezet was met het doel het onderzoek in kwestie te laten coderen.

Het was beleefder geweest als er een echt verzoek tot codering was gedaan en men daaraan niet de beloning c.q. onthouding van een half punt had verbonden. Daarmee was in ieder geval de lichte irritatie, die nu bij velen ontstond, voorkomen. Een onderzoek coderen is geen ramp maar het moet wel vrijwillig gebeuren ■

OOK VOOR GEINTRESSEERDEN.....

Met onze eerste BB van dit jaar, leek het de redactie een goed idee, om eerstejaars bestuurskundestudenten een beetje voor te bereiden op wat hen komend jaar te wachten staat. Daarom hebben wij zes tweedejaars gevraagd te schrijven over eerstejaars vakken. Wat hier volgt is het resultaat:

METHODEN EN TECHNIEKEN VAN SOCIAAL-WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK (M&T).

MARC DE ROOY

Toen mij werd gevraagd een stukje te schrijven over een vak in het propedeuse-jaar was de keuze voor mij niet zo moeilijk; M&T. Dit omdat ik toen ik vorig jaar zelf aan het vak begon, totaal niet begreep wat het nu precies inhield en dit dus een mogelijkheid was ervoor te zorgen dat jullie het weten als jullie er in het tweede semester mee beginnen.

Het vak M&T gaat in op "het Wetenschappelijk Onderzoek". Een wetenschappelijk onderzoek bestaat uit verschillende fasen, zoals het vormen van een theorie of hypothese, het doen van observaties, het meten van variabelen en het analyseren van alle gegevens. Hiernaast bekijkt het vak de verschillende soorten van onderzoek die er zijn. Tot zover de theorie die je in de hoorcolleges zult horen en kan lezen in: "The Practice of Social Research".

erg praktisch

Naast de theorie is er echter ook ruimte voor de praktijk van het wetenschappelijk onderzoek. Hiermee zal je voornamelijk in de werkgroepen geconfronteerd worden. In deze werkgroepen leer je de methodologische problemen en het interpreteren van wetenschappelijke onderzoeken. Hierbij gebruik je een reader waar voornamelijk delen van wetenschappelijke onderzoeken instaan. Vorig jaar begreep men het woord "praktijk" wat al te letterlijk en moesten we tijdens de werkgroepen werken voor iemand die zelf met een wetenschappelijk onderzoek bezig was. Ik hoop voor jullie dat dat dit jaar anders is. Tot zover over het vak M&T, ik hoop dat het iets duidelijker is geworden wat het vak inhoudt en wat je ongeveer kunt verwachten.

ECONOMIE

MARC MARIS

Voor de eerstejaars met een Economie I examen op zak is de cursus een lachertje. De docent heeft twaalf hoorcolleges nodig om

continue open deuren in te trappen. Die deuren had Heertje in z'n "Kern van de Economie" namelijk al wagenwijd open gezet.

Voor degene die geen economische voorkeuren heeft zal het, zeer leesbare, boek "Economics" de redding moeten zijn, omdat je in twaalf colleges en wat werkgroepen nu eenmaal geen achterstand weg kunt werken.

Het tentamen Economie kan vervolgens nog niet tippen aan het niveau van het examen op de middelbare school; iedereen die het boek ("Economics" of "Heertje") per ongeluk doorgelezen heeft kan een voldoende halen.

inhaal cursus

Samenvattend vraag ik me af welk nut het heeft om aan alle propedeuse-studenten een cursus Economie aan te bieden die qua niveau onder het VWO-examen ligt. Waarom geen "inhaal cursus" à la Wiskunde voor diegenen met onvoldoende voorkennis?

INLEIDING POLITICOLOGIE

ASTRID STOKMAN

Eén van de vier vakken waar propedeusestudenten zich het eerste semester op mogen stukbijten is Inleiding tot de Politicologie. Maar terwijl de politicologiestudenten Bestuurskunde het meest taaie vak vinden is dit andersom niet het geval. De meesten volgen de colleges die gegeven worden door Dr. Andeweg met genoegen of tenminste, zonder al te veel tegenzin. Dr. Andeweg spreekt duidelijk en onderhoudend.

De literatuur die opgegeven wordt om te bestuderen, wordt daadwerkelijk het volgende college behandeld. Dit wordt gedaan op een manier die heel prettig is voor de falloze studenten die het voorbereiden van colleges al lang hebben op gegeven; het betekent helaas ook dat het saai wordt voor degenen die nog wel actief zijn.

oeverloze discussies

Een groot pluspunt van deze cursus vind ik de werkgroepen. Weliswaar ontaarden ze regelmatig in oeverloze politiek getinte discussies, maar dat scherpt de spreekvaardigheid wellicht aan. Over het algemeen kun je uit de werkgroepen goed opmaken hoe het tentamen er uit gaat zien. Vorig jaar was dit behoorlijk pittig. Menigeen schatte zijn of haar cijfers twee punten hoger in dan het uiteindelijk behaalde resultaat.

Over de literatuur wil ik even opmerken dat de reader mijnsinziens voor een te groot gedeelte bestaat uit artikelen die weinig met

de stof te maken hebben. Als student raak je daardoor de draad kwijt.

INLEIDING RECHT

JOB DE KRUIFF

Jij studeert toch Rechten ofzo? Een waarschijnlijk ook aan de nieuwe BILlies weer veel te veel gestelde vraag. Zolang je nog niet weet wat Bestuurskunde inhoudt kun je maar het beste met "ja" of "nee, plichten!" antwoorden, daarna is het misschien leuk om te proberen het verschil tussen Rechten en Bestuurskunde uit te leggen.

De cursus Recht uit het tweede/propedeuse-semester is hierbij een goed hulpmiddel. Deze leert je namelijk dat juristen zo hun best moeten doen om zuiver te formuleren dat de uiteindelijk gevonden formulering meteen maar vier keer gebruikt wordt. Hoorcollege, werkcollege, cursuspakket en tentamen sluiten werkelijk naadloos op elkaar aan. Waar je ook mee begint, de rest is driedubbele herhaling.

Denk niet dat Recht hierdoor een saai vak is. De meest sappige verhalen komen namelijk voorbij. Honden die worden opgehangen "tot afschrik van alle andere honden en elk tot exempel", mensen die molens in hun tuin bouwen om het zicht van de burens te belemmeren, sukkels die achterin bestelwagens heen en weer geslingerd worden, en meer dingen waarvan je in de bioscoop dacht: hoe verzin je zo iets?

dronken docente

Grote lol dus als de gastdocent strafrecht vraagt of je dat verhaal van die tandarts al kent. Dit is immers tijdens het eerste hoorcollege en het bijbehorende werkcollege -met halfdronken docente na een pauze in Barrera-ook al tot vervelens toe behandeld.

De dag voor het tentamen blijkt vervolgens dat sommige verhalen gedrukt nog leuker zijn, zoals van dat kelderluik...

Kortom, Recht is een nuttig vak al was het maar om uit te kunnen leggen dat, en misschien waarom, je het niet studeert.

SOCIOLOGIE

JAN HEYMAN

Het vak sociologie heeft een lage moeilijkheidsgraad. Aha, denkt de lezer, alweer zo'n betweter die gaat vertellen dat de door mij gekozen studie een wassen neus is en dat ik de komende jaren op het gemakje de studie kan voltooien.

Nee, waarde vriend(in) dit is niet het geval. Alhoewel...

Sociologie wordt in het eerste semester gegeven door Prof. Schuyt. Er zijn enkele bezwaren te noemen tegen zijn colleges. Het belangrijkste is natuurlijk het tijdstip waarop dit college wordt gegeven. Op maandagochtend tussen 9 en 11.

zwaar weekend

Je komt na een zwaar weekend weer aan op het Gorlaeus en moet 2 uur een verhaal aanhoren, waarvan je het vage vermoeden hebt dat je het niet hoeft te begrijpen. Je hoeft (of moet) alleen kunnen lezen, om de stof uit het boek te kunnen begrijpen (wat?), zodat je nog redelijk cijfer kunt halen op het tentamen. De andere bezwaren ben ik overigens al weer vergeten.

Andere tweedejaars zullen waarschijnlijk zeggen, goh, wat is hij mild in zijn kritiek ten opzichte van de colleges van Prof. Schuyt. Ik kan daar alleen maar op antwoorden met een stelling. De colleges van een bepaald persoon zijn alleen handvatten, net zoals de te bestuderen boeken. De student bepaalt zelf in hoeverre colleges en boeken aansluiten op zijn behoefte, om de tentamens met goed gevolg af te sluiten.

Niet zo mild ben ik over de colleges van het tweede semester, deze waren vorig jaar in ieder geval niet van een kaliber waarop je een keuze kon maken of deze aansloot op het tentamen of dat je het als handvat kon gebruiken. Daarom denk ik dat men in dit gedeelte drastisch veranderingen heeft uitgevoerd.

INLEIDING BESTUURSKUNDE

DANIELLE HEMELS

Als aangewezen vrijwilliger is het mijn bedoeling jullie een beetje in te lichten over (de colleges) Bestuurskunde.

Velen onder de eerstejaars zullen wel met het volgende dilemma te maken hebben: Hoe leg ik anderen uit wat ik studeer en wat Bestuurskunde inhoudt? Indien Rosenthal jullie dit nog niet duidelijk heeft weten te maken is de term "overheidsmanagement" misschien een oplossing. En als de termen "overheid" en "management" nog geen enkele betekenis voor je hebben, is het nog niet te laat om te gaan studeren.

De colleges Bestuurskunde van Rosenthal zijn duidelijk, streng en veelzeggend. Naar mijn mening zijn dit de colleges waarbij je redelijk moet opletten. Daarnaast staan de colleges van Jouke de Vries (Fries). Deze zijn duidelijk, hilariteit-opwekkend en vooral spraakmakend. Jouke's eerste dagen in Amsterdam staan bij ouderejaars dan ook voorgoed in het geheugen gegrift.

De werkcolleges vorig jaar bestonden vooral uit het houden van referaten (spreekbeurten). Echt veel hebben we toen niet hoeven doen. Dat is voor jullie helaas(?) nu anders.

BEDANKT!

Wij hopen dat jullie er iets aan hebben en voor de mensen die dit geschreven hebben: ontzettend bedankt! ■

FAITES VOS JEUX

Het maatschappelijke verkeer speelt zich in toenemende mate af volgens de regels van Sport & Spel. Anders gezegd, steeds vaker worden maatschappelijke verschijnselen gedefinieerd in termen die ontleend zijn aan de sport en het spel.

E.B.J.C. ROUPIER

Zo heet het verschijnsel politiek in de volksmond: het spel om de knikers (syn. "Power game"). In algemene zin is het vaak om "te scoren" en "wie niet waagt, wie niet wint". Volgens sommige laat het verschijnsel wetenschap zich beschrijven als een Spel zonder Grenzen. Voor anderen is wetenschappelijke waarheidsvinding gebonden aan stricte spelregels. Het derde verschijnsel waaraan in deze bijdrage en passant aandacht wordt besteed is het spel der journalistieke waarheidsvinding (syn. "Galge"). Hierbij geldt: "wie kaatst, moet de bal verwachten....".

SIMULATIES

Wat hebben deze wel zeer algemene slagzinnen over sport en spel met Bestuurskunde te maken? Het antwoord ligt besloten in de opkomst van de zgn. "spel-theorie". Hierbij worden aan de hand van (wetenschappelijke) simulaties van (mogelijke: te verwachten) "spel"- (i.c. onderhandelings-, beslissings-) situaties en posities en tactieken geoptimaliseerd. (met excuses voor de laatste (spel) regel: deze is rechtstreeks geciteerd uit het Leerboek Bestuurskunde, p. 109. "Gaet door!" ER)

Welnu, de simulaties die bij Bestuurskunde worden (na)gespeeld c.q. worden bestudeerd zijn niet van de werkelijkheid te onderscheiden. Om te beginnen de bestudeerde simulaties:

Het weekblad De Tijd berichtte onlangs over het spel van de (top)ambtenaar. Ambtenaren simuleren graag dat zij het voor het zeggen hebben. "Voor de eigentijdse, ambitieuze ambtenaar is de kabinetsformatie (...) de gelegenheid bij uitstek om zich in de kijker te spelen." (Citaat: De Tijd, week 36)

JACHTSEIZOEN

De demissionaire periode is het jachtseizoen voor de ambtenaar die belust is op de prooi die invloed heet. Hierbij zij opgemerkt, dat het niet voor elke ambtenaar is weggelegd om het "Mens-erger-je-niet" van het Ministerie te vervuilen voor het "Monopoly" van TV-10. Het loyale peleton wil op z'n tijd eens een verzet-

je. Het schrijven van stukken op persoonlijke titel of van nota's over een max. snelheid van 90 km/h vormen politiek getinte aanmoedigingen voor de spelers van het spel om de macht.

Als permanente toeschouwers vatten bestuurskundigen zulke speelneigingen samen onder de profi term "politisering van de Vierde Macht". Terwijl zij de schijn ophouden kenners te zijn, onttrekken zij met een verheven theorie de feitelijke gang van zaken aan waarneming. Zij geven een rijtje vormen van ambtelijke macht of beschrijven de relaties tussen ambtenaren en politici. Van Braam onderscheidt o.a. als vorm van ambtelijke macht de "eigenmacht", d.i. de macht die wordt uitgeoefend op basis van charisma, traditie of deskundigheid (Leerboek, p.256).

VERWERPELIJK

Op basis van deskundigheid worden in het al eerder genoemde artikel in De Tijd twee bestuurskundigen (Rosenthal en Tjeenk Willink) aangehaald die van mening zijn dat "de ambtelijke invloed in het politieke proces groter is dan ooit". Tjeenk Willink zet zich af tegen die toenemende invloed en noemt dit "verwerpe-lijk". Rosenthal klampt zich vast aan de spelregels van de descriptie en constateert dat "het onderscheid tussen ambtelijke en politieke verantwoordelijkheid niet meer zo scherp is." Heeft een hoogleraar eigenlijk de status van ambtenaar. Hoe zit het vervolgens met de (na)gespeelde simulaties bij Bestuurskunde? Naar verluid zijn de eerste BSK-computergames in bestelling genomen. Vooralsnog kunnen studenten zich voldoende uitleven in de colleges Vaardigheden II & III, waarin het politiek-ambtelijke machtsspel levensecht wordt nagebootst. Uit zeer betrouwbare bron is vernomen dat ook de wetenschappelijke staf de speltheorie tot in detail implementeert.

AANVOERDER

Onder aanvoering van Prof. Rosenthal wordt er onderzoek gedaan naar de relaties tussen ambtenaren en politiek. Een exacte beschrijving van de spel- en gedragsregels in het politiek/ambtelijke verkeer komt alleen tot stand via de beproefde methode van participerende politieke participatie (ppp-methode). Politicologen hebben er nooit een geheim van gemaakt gepreoccupeerd te zijn met het verschijnsel "macht". Hun voorliefde voor het bestuderen van afhankelijkheidsrelaties en interactiepatronen roept vragen op als waarop moet iemand zijn gedrag richten en in welke mate is het wijs en verstandig om zich te binden met wie en tegen wie?

In dit verband doet de term "stafflation" opgeld. Hiermee wordt bedoeld dat het volgens de regels van het politieke machtsspel te doen gebruikelijk is om circuits te bouwen rond personen die zich politiek profileren. Juist de interactie-partonen binnen die circuits zouden een terrein van bestuurskundig onderzoek kunnen vormen dat raakt aan de axioma's van politieke controle (damage controle) en democratie. Tot zover de theorie.

TOESCHOUWERS

Toeschouwende meta/watchers signaleren vanaf de zijlijn een wel zeer toevallige samenloop van omstandigheden in het politiek-bestuurskundige veld van dit moment.

De al eerder gesignaleerde trend van een toenemende invloed van ambtenaren in (de)missionaire perioden op de politiek zet zich door in een toenemende bemoeienis van hoogleraren Bestuurskunde met politiek Den Haag. Vanaf Den Haag gezien, is Twente te ver weg en kan hier dan ook alleen maar gaan om de aanvoerders van de Interfaculteit.

LOOSING TEAM

Nu is de één voormalig ambtenaar ten departemente. In een poging om de ultieme macht in dat huis te vergaren zet hij (politiek is nu eenmaal een mannensport) zich af op de springplank van de verkiezingsuitslag, onder verwijzing naar zijn (eigenmachtige) deskundigheid.

De ander komt voort uit de wetenschap. Pas onlangs benoemd als captain van het jonge Leidse team, dreigde hij "weggekocht" te worden om de publieke zaak te gaan dienen. Bref, never join a losing team.

Nu de laatstgenoemde behouden blijft voor de leidse vakgroep kan men daar in alle rede-lijkheid stilstaan bij de vraag wat nu de consequenties zijn van een nauwe verwevenheid tussen het hebben van ambitie voor een zetel in het kabinet en het bekleden van een leerstoel Bestuurskunde.

RESERVEBANK

Een zeer betrouwbare informant uit BSK-kringen zegt vernomen te hebben dat passages uit publicatie(s) van stafleden zijn geschrapt op verzoek van de staf-captain (facade of jointness). Deze zouden de politieke positie (vgl. spel-theorie) van een zittend minister annex partijgeno(o)t(e) hebben kunnen schaden, met alle gevolgen voor de politieke marktwaarde van de captain himself. Nu de transfer om andere redenen geen doorgang vindt en het aankoopbeleid op de feiten vooruit loopt wordt een inmiddels aangetrokken ster-speler op de reservebank geplaatst.

Een poging om de consequenties te doordenken roept meer vragen op dan die beantwoordt: De vernederlandsing van Praesidium Libertatis in Rijks Universiteit betekent toch zeker niet dat wetenschap p.d. verbonden is met politiek? Het argument dat Bestuurskunde geen wetenschap maar een kunde is, is het tactisch

ontwijken van een vraag. Alhoewel?

Vanaf de start van de studie staat in de informatie-brochure onder loopbaanmogelijkheden de mogelijkheid tot het worden van minister vermeld. In de huidige formatieperiode worden zulke theoretische mogelijkheden in de praktijk gesimuleerd door hoogleraren Bestuurskunde. "Administration Science" is het anglicisme voor het spel der zetelverdeling.

TRAINING

De aangekondigde postdoctorale MPA-opleiding is in dit opzicht te vergelijken met een opleiding tot Minister van Publieke Administratie.

De BSK-game: Bestuurskunde is hard op weg om een permanent vakje op het politieke Ganzebord te bezetten. Onverwachte wendingen kunnen niet verhinderen dat er enig verband zal bestaan tussen het benoemen van een minister en de vakgroep. Wat zal bijvoorbeeld de uitstraling op de vakgroep zijn als de nieuwe minister van O&W J.K. Geevers heet of die van Justitie H. Franken?

In the end is het de wetgever die uitmaakt of het hier gaat om een kansspel of om een behendigheids spel. Maar wie maakt uit van wie de spelers de regels leren?

Rien ne va plus ■

STAGEBERICHTEN

GRENSVERLEGGEND ONDERZOEK

Anke van der Zijl is vijfde jaars studente Bestuurskunde aan de Erasmusuniversiteit Rotterdam. Van 15 tot 26 mei jongstleden reisde zij als adviseur van een Nederlandse delegatie naar de twejaarlijkse vergadering van de UNEP (United Nations Environment Program) in Kenya. Deze dienstreis was het hoogtepunt van een stage op het Ministerie van VROM.

KARIN DE JONGE

Anke koos de politicologische afstudeervariant Internationaal Bestuur en had speciale belangstelling voor internationaal milieubeleid.

Deze interesse werd gewekt tijdens een studieverblijf van een half jaar aan de Indiana University te Bloomington in de V.S. Daar verrichtte zij twee literatuurstudies naar het UNEP, de milieuorganisatie van de Verenigde Naties. Bovendien sloot Anke zich aan bij het SIB (Studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen) waar zij een milieuwerkgroep leidt.

STAGEOPDRACHT

Als stageopdracht wilde zij zich verder verdiepen in de UNEP. Ze legde daarvoor telefonische contact met Buitenlandse Zaken en VROM en kwam terecht bij dhr. Kaakebeke, directeur Interne Milieuzaken (VROM) en mev. Waller, plaatsvervangend directeur. De directie Interne Milieuzaken houdt zich o.a. bezig met de beleidsvoorbereiding en -formulering van milieubeleid in UNEP-verband.

DOEL

Doel van Anke's stage was een onderzoek naar het functioneren van de UNEP in het internationaal politiek systeem. Tijdens de stage op het Ministerie van VROM heeft zij twee kleine onderzoeken gedaan, te weten een sterkte-zwakte analyse van de UNEP en de totstandkoming van beleid over de ozonlaag en over de klimaatsverandering. "De afbakening van je onderzoek en het formuleren van je probleemstelling is het moeilijkst tijdens je stage", zegt Anke. Haar probleemstelling werd tenslotte als volgt omschreven: "Wat is de rol en het functioneren van UNEP in de internationale politiek op het terrein van klimaatsverandering? Hoe kan de leer van Internationale Betrekkingen verklaard worden?"

De laatste twee weken van haar stage, die van maart tot en met mei liep, bracht Anke door in Nairobi (Kenya), waar het hoofdkantoor van de UNEP is gevestigd. Dat lijkt geogra-

fisch gezien misschien vreemd, maar men koos voor deze stad -en bijvoorbeeld niet voor Genève- omdat in de ontwikkelingslanden de problematiek zeer groot is. Centrale vraag is: moet de Derde Wereld gestopt worden in zijn economische ontwikkeling omdat het "Rijke Westen" vindt dat het milieu te veel vervuild wordt?

MUDDLING THROUGH

De eerste drie dagen waren bestemd voor speeches (standpunten) van de 58 lidstaten. "De besluitvorming gaat stapje voor stapje, "muddling through", maar geen enkele fase kan overgeslagen worden." Uiteindelijk moest deze conferentie uitmonden in een aantal besluiten.

Anke vergeleek de beleidscyclus omtrent de klimaatsverandering met de beleidscyclus rondom de ozonlaag die al eerder tot stand was gekomen. Winsemius, die overigens ook in Nairobi was, heeft over beide vraagstukken belangrijke nota's geschreven. Met hem heeft Anke van gedachten gewisseld over haar opdracht.

MOTIVATIE

Het is erg belangrijk dat je achter je onderwerp staat en gemotiveerd bent om eraan te werken. "Meegaan met een delegatie was erg spannend, maar je voelt je ook onervaren naast die ambtenaren." Daarbij merkt ze nog op dat de ambtenaren het beleid maken; zij zijn het meest op de hoogte van van bepaalde zaken en niet de politici. Ligt op dit terrein nu ook haar toekomstige baan? Ze denkt wel iets in de milieuring te gaan doen, maar eerst wil ze haar tweede studie, sociologie, afmaken. In ieder geval is haar naam nu bij VROM bekend en dat geeft haar een goede kans als vacatures vrijkomen ■

BESTUURSKUNDE HOORT NIET THUIS OP DE UNIVERSITEIT

Bestuurskunde is een leuke hobby voor ambtenaren(-in spé), maar met wetenschap heeft het allemaal niets te maken, aldus het politieke testament van ex-minister Deetman van O&W.

HANS STEENSMA

In het onlangs onder zijn verantwoording uitgekomen Hoger Onderwijs Plan (HOOP) doet Deetman de aanbeveling om de studie Bestuurskunde onder te brengen aan instellingen van hoger beroepsonderwijs. Tegelijkertijd spreekt hij zich uit voor een selectieve snoei-operatie om de wildgroei aan opleidingen in de Bestuurskunde drastisch te verminderen.

Uit HOOP blijkt dat met ingang van 1 januari 1992 er een numerus fixus voor Bestuurskunde van kracht zal zijn. Op beperkte schaal zullen er vanaf die datum curricula worden aangeboden aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht en aan de Haagsche Hogeschool. Het is de bedoeling dat de bestaande studie aan de RUL zal worden geïntegreerd in de opleiding in Den Haag. Tot op heden kan men bestuurskunde studeren in Leiden, Rotterdam, Twente, Nijmegen, Amsterdam en Groningen. De populariteit van de studie groeit zo snel, dat er in universitaire kringen wordt gesproken van een 'sterren'-studie.

GROTE VOORZIENING

Deetman verlaat het politieke toneel als een deus ex machina, maar niet zonder zich onsterfelijk gemaakt te hebben met een Grote Voorziening. Hij schrijft in HOOP dat hij zich opwerpt als de beschermheer van een typisch stuk Hollands erfgoed, namelijk van de bureaucratie belevenis. "In de huidige opzet, en onder druk van de rationeel-instrumentele bezuinigingsdrang, haar hoogtepunt bereikend in de efficiëntie en effectiviteit gerichte invulling dezer studieën, zal doen teloorgaan de traditionele modi operandi der rijksambtenaren", aldus de tekst van HOOP.

GORBY & DIKKE DEET

Gevraagd naar een eerste reactie, zegt drs. P. 't Hart, medewerker bij in haar bestaan bedreigde vakgroep: "Hier in Leiden hebben we deze ontwikkeling aan zien komen. Op dit moment zijn we bezig met een experimentele modulaire opbouw van het vakkenpakket. Deze opzet laat zich zonder problemen voortzetten aan de Haagsche Hogeschool of, liever nog, in geprivatiseerde vorm via modules van het LOI." 't Hart is gespecialiseerd in casi traumati en bereidt een module "Gorby-management" voor.

Een andere medewerker van de Leidse vakgroep, drs. B. Hoogenboom, belicht het persoonlijke leed dat door de voorgenomen reorganisatie wordt aangericht: "Ik voel mij dubbel gepakt door de politiek. Als ambtenaar op het WODC van het ministerie van Justitie liep ik stuk op de lijn van Kleine Fritsch en zocht ik de bescherming op van een onderzoeksbaan. En nu komt Dikke Deet roet in het eten gooien..."

Toch is HOOP niet van elke argumentatie ontbloot gebleven. Hoofddargument voor het stopzetten van de studie aan de Nederlandse universiteiten is niet te overbruggen voor-sprong in "qualité d'éducation" die de gerenommeerde Franse bestuursacademie's hebben. Met het oog op 1992 voorziet HOOP een in een invasie van superieure Franse bestuursambtenaren die de ambtelijke topposities in het Nederlandse deel van Europa zullen bezetten (analoog aan de huidige gang van zaken in Brussel).

HISTORISCHE AANBEVELING

Het is een utopie om te denken dat Nederlandse alumni in de Bestuurskunde de verwachte concurrentiestrijd zullen overleven. In een vlag van voorziening heeft de ex-minister van O&W een historische aanbeveling gedaan om het fenomeen bestuurskundige te cultiveren in het rariteiten-kabinet en als stuurman op de rondvaartboot in de Hofvijver. Er is (geen) HOOP (meer) ■

UITERSTE NOODZAAK

In het weekblad *Vrij Nederland* van 23 september 1989 verscheen een artikel van Paul Koe-dijk over de theorie van de uiterste noodzaak. Deze theorie is in 1979 naar voren gebracht door de Amsterdamse politicoloog H. Daudt. Tien jaar later houdt deze theorie de gemoeden nog steeds bezig.

JOUKE DE VRIES

Met de theorie van de uiterste noodzaak wil Daudt verklaren waarom de PvdA relatief weinig heeft deelgenomen aan regeringscoalities. Hij maakt daarvoor een onderscheid tussen links en niet-links in de Nederlandse politiek. Links is veranderingsgezind en wil de bestaande waarden en normen veranderen, terwijl niet-links de status-quo wil handhaven. Daudt stelt dat rechts geen behoefte heeft aan deelname van de PvdA aan een regering. De PvdA mag slechts in uiterste noodzaak meedoen. Voor de kabinetten Drees bestond de uiterste noodzaak uit de wederopbouw, de Indonesiëkwestie en het isoleren van de CPN. Het kabinet Cals-Vondeling was nodig omdat de centrum-rechtse coalitie Marijnen niet in staat was de omroepkwestie op te lossen. Het kabinet-Den Uyl tén slotte kwam tot stand doordat centrum-rechts de meerderheid verloor. Hieruit blijkt dat Daudt kwalitatieve en kwantitatieve redenen voor een uiterste noodzaak noemt.

In het bewuste nummer van *Vrij Nederland* plaatsen een zevental politicologen, aan de hand van de huidige (in)formatie, kanttekeningen bij de theorie van de uiterste noodzaak. Vijf van hen zetten grote vraagtekens bij de theorie. Als er een kabinet met de PvdA tot stand komt betekent dit volgens de critici het einde van de theorie van de uiterste noodzaak. Er doet zich volgens hen op dit moment geen uiterste noodzaak voor.

DAUDT GEFALSIFIEERD

De kritiek deed mij denken aan een artikel van Martin van Amerongen in het *NRC-Handelsblad*. Van Amerongen behandelt daarin de roemloze ondergang van een theorie van de schaker Jan Hein Donner. De theorie van Donner was vrij simpel: "Vrouwen kunnen niet schaken." Van Amerongen schrijft in zijn artikel dat de theorie van Donner is gefalsifieerd doordat de dertienjarige Judit Polgar zich onder de deelnemers van een internationaal schaaktournooi te Amsterdam mengde, om vervolgens met superieur gemak vrijwel de complete mannelijke concurrentie van het schaakbord te vegen.

De politicologen stellen nu dat de theorie van Daudt gefalsifieerd wordt wanneer er een

centrum-links kabinet tot stand komt. Het kost hen moeite een uiterste noodzaak te noemen. Stel nu eens dat er inderdaad een centrum-links kabinet komt. (Op het moment dat ik dit schrijf is dat nog niet zeker. Rechts loert nog steeds langs de werkende weg.) Het kost mij in het geheel geen moeite een aantal redenen te noemen die de theorie van de uiterste noodzaak onderschrijven:

1. de PvdA kan een bijdrage leveren aan de oplossing van de omroepkwestie. De afstand tussen CDA en PvdA is bij dit strijdpunt kleiner dan die tussen CDA en VVD.
2. de PvdA kan een rol spelen bij de tot standkoming van een sociaal accordo tussen overheid, werkgevers en werknemers. Een op handen zijnde loongolf kan hiermee worden afgezwakt.

De theorie van Donner mag roemloos ten onder zijn gegaan. De theorie van de uiterste noodzaak staat nog steeds overeind ■

Jazzcafé *the Duke*
Oude Singel 2
Leiden 071 - 121972

Elke dag live jazz

Impresariaat - Bemiddeling voor orkesten.

APARTE RUIMTE VOOR BORRELS

"KOMENDE GENERATIE WACHT GROTE TAAK"

De in het vorige nummer aangekondigde WOBS-dag, die medio oktober gehouden zou worden, gaat niet door. Voor de ontmoeting tussen bestuurskundigen en werkgevers bleek van de kant van de overheid en bedrijfsleven onvoldoende belangstelling te bestaan.

FRANS JORNA EN JOOST VOERMAN

De WOBS-commissie, bestaande uit drie leden van de B.I.L. en drie van CEDO NULLI, staat onder voorzitterschap van Michel Brender à Brandis en wordt geadviseerd door stagecoördinator Gerard Waalkens en de aspirant-voorzitter van de nog steeds in oprichting zijnde vereniging voor afgestudeerden, Erwin Muller.

START

Eind maart gaat de commissie van start en begint met het samenstellen van een Commissie van Aanbeveling, waarin o.a. minister Van Dijk van Binnenlandse Zaken en Philips-topman Wisse Dekker zitting nemen. Vervolgens stelt men het voorlopige programma samen; de aanvankelijk geplande forumdiscussie komt te vervallen. De middag komt in het teken te staan van een infomarkt waar werkgevers vragen van studenten zullen beantwoorden.

Dan doemen de eerste problemen op: Het is te laat om sponsors aan te trekken, waardoor de dag geheel gefinancierd moet worden uit de opbrengst van de stands (minimaal 20).

Vervolgens benadert de commissie potentiële werkgevers; er gaan 100 brieven uit naar departementen, banken, verzekeringsmaatschappijen, organisatie-adviesbureau's en accountantskantoren.

De respons valt tegen: slechts 8 werkgevers reageren positief, waaronder Buitenlandse Zaken. De commissie besluit de WOBS-dag uit te stellen.

OORZAKEN

Volgens de vakgroep is de oorzaak onduidelijk: de commissie heeft niet de juiste contacten en verstuurt verkeerde brieven. Deze contacten zijn echter afkomstig van de stagecoördinator Gerard Waalkens, die bovendien de commissie steunt en begeleidt. Michel Brender à Brandis, voorzitter van de commissie, geeft andere redenen: "Uit contact met werkgevers blijkt dat er monetaal een hausse is van banenmarkten; als werkgevers dan een keuze moeten maken delft de "jonge" studie Bestuurskunde al gauw het onderspit tegen gevestigde studies als Rechten en Economie. Werkgevers vragen bovendien waar de afge-

studeerden zijn terechtgekomen, om zo de kwaliteiten van de bestuurskundigen te kunnen beoordelen. Aangezien Bestuurskunde in Leiden en Rotterdam pas vijf jaar bestaat, zijn er nauwelijks gegevens voorhanden." Als over enkele jaren bestuurskundigen zich in de praktijk hebben bewezen, zijn er zeker vacatures, zo is van verschillende kanten verzekerd. De ABN ging zelfs zo ver dat ze alleen wilde komen als de infomarkt het karakter kreeg van een banenmarkt waar men daadwerkelijk bestuurskundigen kon werven.

ADVIES AAN VAKGROEP

Concreet heeft dit alles geresulteerd in een advies van de commissie aan de vakgroep om het zwaartepunt van de promotie-activiteiten te verschuiven van aankomende studenten naar werkgevers. De belangrijkste taak blijft echter weggelegd voor de komende generatie bestuurskundigen die zich moeten bewijzen op de arbeidsmarkt. "Weet wat je wilt en wat je kunt. Verwacht geen gespreid bedje."

CONCLUSIE

Concluderend kunnen wij ons aansluiten bij de uitspraak van prof. dr. R.J. in 't Veld: "Bestuurskundigen zijn de overheidsmanagers van de toekomst" ■

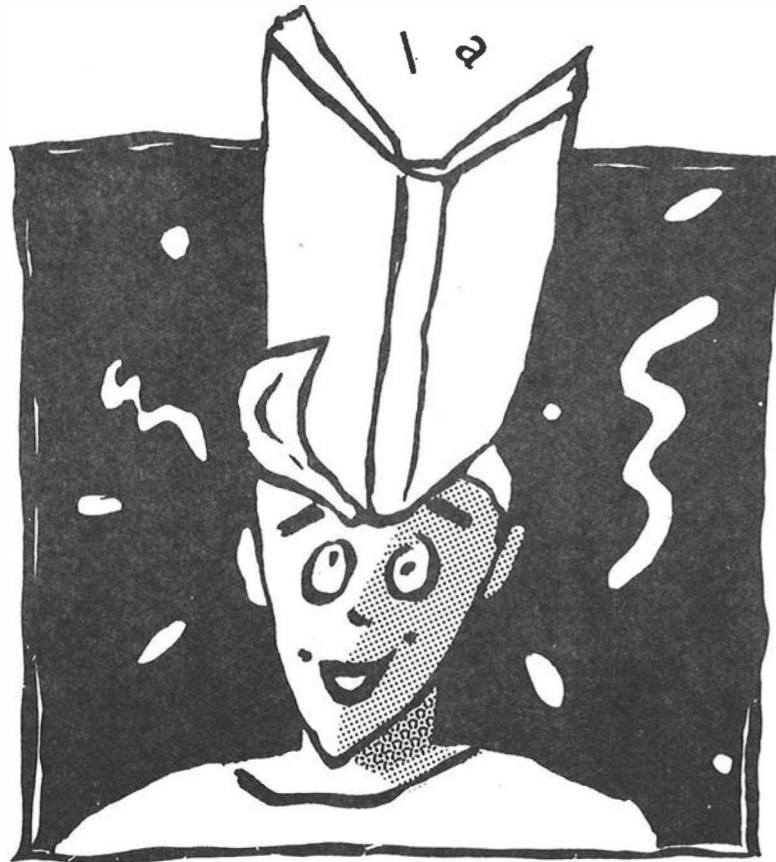
SUCCESS!

Bij het ter perse gaan van deze geheel vernieuwde, maar nog niet perfecte, BB staat de B.I.L. een bestuurswisseling te wachten.

HENK DE JONG

Tijd en mogelijkheden staan altijd in een soortemet spanningszone. Het bestuursjaar is nagenoeg ten einde en de laserprinter gooit in een TGV-vaart de BB uit zich. Een uitgebreider verslag van een jaar bestuur en BB volgt in het volgende nummer. Eén ding moet nu gezegd worden: **SUCCESS NIEUW BESTUUR!** ■

boox for brains

BOOX

Voor studie, beroep en ontwikkeling
Specialist in buitenlandse boeken
Eigen import

BESTUURSKUNDE IN STATISTIEKEN

Sommige cijfers omtrent de studie Bestuurskunde hoor je in de wandelgangen. Bestuurskundige Berichten dook voor een onderzoek in de dossiers van studie-adviseur mevrouw Gevers en Erwin Muller (één van de oprichters van de vereniging van afgestudeerde bestuurskundigen). Hieronder volgt het resultaat.

Aanmeldingen voor Bestuurskunde in Leiden en in Nederland (Inclusief Rotterdam en Leiden)

	RUL	NEDERLAND
84/85	63	117
85/86	164	450
86/87	177	532
87/88	200	547
88/89	215	601
89/90	267	660

■ 92 studenten hebben in het jaar 88/89 hun propedeuse gehaald. Daarvan zijn er echter 23 die tweedejaars waren. Er blijven dus 69 over die in één jaar hun propedeuse hebben gehaald. Het percentage van 30% ligt aanmerkelijk laag vergeleken bij voorgaande jaren.

■ Van het afgelopen studiejaar zijn -zover bekend- 14 eerstejaars gestopt. De redactie denkt dat dit er meer zijn; waarschijnlijk heeft nog niet iedereen die gestopt is zich bij mevrouw Gevers.

De verdeling over de verschillende varianten

■ Sociologische variant	
- Interne organisatie en beheer	46
- Ontwikkelingsbestuur	10
- Sociaal cultureel bestuur	4
■ Juridische variant	
- Binnenlands bestuur	9
- Politie en justitie	15
- Internationaal bestuur	39
■ Politicologische variant	
- Complexe organisaties en externe betrekkingen	1
- Infrastructuren	3
- Internationaal bestuur	6
■ Economische variant	
- Economisch beleid en economische instituties	25
- Financieel economisch beheer	7
- Management en beleid in de sociale zekerheid en arbeidsbeleid	0

Waar zijn de afgestudeerden terecht gekomen?

Organisatie/Advies	4
Universiteit	2
Bank	1
Overheidsbedrijven	1
Ministeries	3
Militaire dienst	1
Overig	1

Er zijn meer afgestudeerden, maar daarvan is (nog) niet bekend wat hun werkzaamheden zijn.

EEN BEZOEK AAN
BOEKHANDEL **KOOYKER**
IS EEN STUDIE WAARD

- uitgebreide voorraad voorgeschreven en aanbevolen boeken voor alle faculteiten
- mogelijkheid tot kopen op rekening
- compleet pakket, inclusief buitenlandse titels, zo goedkoop mogelijk
- collectieve levering met korting

Openingstijden

Breestraat 93

Maandag van 13.00 - 18.00 uur
Dinsdag, woensdag en vrijdag van 09.00 - 18.00 uur
Donderdag van 09.00 - 21.00 uur
Zaterdag van 09.00 - 17.00 uur

Leidse Plein AZL

Maandag t/m vrijdag van 10.00 - 17.00 uur

KOOYKER
sinds 1863

Boekhandels:

Breestraat 93,
2311 CK Leiden.
Tel. 071 - 160500.

Leidse Plein AZL,
Rijnsburgerweg 10,
2333 AA Leiden.
Tel. 071 - 160515.